

**ΔΙΚΤΥΟ «Η ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»
1^ο ΔΙΑΣΧΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

Κανόνες ρητορικών αγωνισμάτων

ΑΥΘΟΡΜΗΤΟΣ ΛΟΓΟΣ

Πρόκειται για έναν **σύντομο αυτοσχέδιο και πρωτότυπο λόγο**, ο οποίος βασίζεται κυρίως στη συνειρμική έκφραση και έχει ως **στόχο** να τέρψει, να εμπνεύσει, να προκαλέσει έντονα συναισθήματα, να «αγγίξει» το ακροατήριο. Οι διαγωνιζόμενοι καλούνται, **μέσα σε 1,5 λεπτό**, να επιλέξουν και να προετοιμάσουν **ένα από τα τρία θέματα** που τους έχουν δοθεί. Ο λόγος έχει **διάρκεια 2-3 λεπτά για το Γυμνάσιο και 3-4 λεπτά για το Λύκειο**.

Τα θέματα χωρίζονται σε **δύο επίπεδα** (Γυμνάσιο – Λύκειο) και περιλαμβάνουν θέματα ανάλογα με την τράπεζα θεμάτων που συνοδεύει τους παρόντες κανόνες.

Αφού λάβει στα χέρια του τα θέματα ο ομιλητής, τα μελετά για μισό λεπτό, προκειμένου να επιλέξει ένα από τα τρία, χωρίς να μπορεί να κρατήσει καμία σημείωση. Στη συνέχεια, αφού έχει καταλήξει στο θέμα, μπορεί να κρατήσει σημειώσεις για 1 λεπτό, τις οποίες, εάν θέλει, χρησιμοποιεί κατά την ομιλία του.

Οι συμμετέχοντες περιμένουν **έξω από την αίθουσα** και καλούνται ένας-ένας από την επιτροπή κριτών. Αποχωρούν όλοι μαζί **μετά** την ολοκλήρωση του γύρου.

Στοιχεία κρίσης:

- 1. Σχέση με το θέμα (1-10 βαθμοί):** Συνάφεια και νοηματική σύνδεση, ανάπτυξη ποικίλων διαστάσεων.
- 2. Ποιότητα ιδεών (1-10 βαθμοί):** Ποικιλία, πρωτοτυπία, ευρηματικότητα, εναλλακτική προσέγγιση, λογοτεχνικότητα.
- 3. Διαύγεια και συνοχή (1-10 βαθμοί):** Σαφήνεια, αλληλουχία, σύνδεση και ομαλή μετάβαση από τη μία ιδέα στην επόμενη (χωρίς απαρίθμηση), ολοκληρωμένη ομιλία με αρχή – μέση – τέλος.
- 4. Παρουσία ομιλητή – εκφορά (1-20 βαθμοί):** Εκφραστικότητα, κινήσεις συνεπείς με τον λόγο χωρίς υπερβολές, ευφράδεια και άνεση, συνεχής ροή, οπτική επαφή, αυτοπεποίθηση.

Οι κριτές συμπληρώνουν ταχυέγγραφο συνοπτικών αποτελεσμάτων με τον τελικό βαθμό, που είναι το άθροισμα των επιμέρους κατηγοριών, καθώς και έντυπο αξιολόγησης, όπου αναλύονται οι βαθμολογίες ανά κατηγορία και υπάρχει χώρος για επιπλέον, ενθαρρυντικά κυρίως, σχόλια.

ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗ / ΝΟΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Η Νοηματική Ανάγνωση περιλαμβάνει την απόδοση ενός **προ-επιλεγμένου** (για τον προκριματικό γύρο) **πεζού κειμένου** με ζωντανό και εκφραστικό τρόπο, ανάλογο με το ύφος του κειμένου, που έχει ως **στόχο** την ανάδειξη χαρακτήρων, ιδεών και συναισθημάτων. **Δεν πρόκειται για θεατρική ερμηνεία.**

Ο αναγνώστης κάθεται σε καρέκλα ή παραμένει όρθιος. Πραγματοποιεί μια σύντομη εισαγωγή (έως ένα λεπτό το ανώτατο) για τον συγγραφέα, το κείμενο και το συγκεκριμένο απόσπασμα, και ξεκινά την ανάγνωση, η οποία πρέπει να διαρκέσει **3-4 λεπτά** (δεν συνυπολογίζεται ο χρόνος της εισαγωγής). Ο αναγνώστης διαβάζει, χωρίς να χάνει την επαφή με το κείμενο, δίνοντας έμφαση στην έκφραση του προσώπου και στην οπτική επαφή με το κοινό. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η αξιοποίηση της στίξης, η ένταση και η χροιά της φωνής και η καθαρή άρθρωση.

Στον ημιτελικό και τελικό γύρο το κείμενο είναι άγνωστο και δίνεται **χρόνος προετοιμασίας 20'**.

Οι συμμετέχοντες περιμένουν **έξω από την αίθουσα** και καλούνται ένας-ένας από την επιτροπή κριτών. Αποχωρούν όλοι μαζί **μετά** την ολοκλήρωση του γύρου.

Στοιχεία κρίσης:

1. **Εκφορά (1-20 βαθμοί):** καθαρή άρθρωση, υποβλητική χροιά, κατάλληλος ρυθμός και ένταση με εναλλαγές, παύσεις, απόδοση στίξης, προφορά / διάλεκτοι.
2. **Απόδοση ύφους του κειμένου (1-15):** ατμόσφαιρα, χαρακτήρες, συναισθήματα
3. **Σκηνική παρουσία (1-15 βαθμοί):** κινήσεις του σώματος και εκφράσεις του προσώπου (χωρίς υπερβολική θεατρικότητα), εκφραστικότητα, επαφή με το ακροατήριο, ανάγνωση και όχι απομνημόνευση.

Οι κριτές συμπληρώνουν ταχυέγγραφο συνοπτικών αποτελεσμάτων με τον τελικό βαθμό που είναι το άθροισμα των επιμέρους κατηγοριών καθώς και έντυπο αξιολόγησης όπου αναλύονται οι βαθμολογίες ανά κατηγορία και υπάρχει χώρος για επιπλέον, ενθαρρυντικά κυρίως, σχόλια.

ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Ο Προτρεπτικός Λόγος αποτελεί **προσχεδιασμένη ομιλία** πάνω σε άγνωστο θέμα με **χρόνο προετοιμασίας 30'**. Ο ομιλητής επιδιώκει **να εμπνεύσει** το κοινό, ώστε να το **πείσει** να υιοθετήσει τη θέση που υποστηρίζει και **όχι απλώς να το ενημερώσει ή να το ψυχαγωγήσει**.

Τα θέματα τού Προτρεπτικού Λόγου αντλούνται από τα βιβλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και από την επικαιρότητα και είναι ανάλογα με εκείνα της τράπεζας θεμάτων που συνοδεύει τους παρόντες κανόνες. Οι διαγωνιζόμενοι **έχουν την επιλογή να αποδεχτούν ή να απορρίψουν τη θέση που τους δίνεται** και να την υποστηρίξουν με τον πιο αποτελεσματικό, κατά την κρίση τους, τρόπο.

Η διάρκεια του προτρεπτικού λόγου είναι 4-5 λεπτά για το Γυμνάσιο και 5-6 λεπτά για το Λύκειο.

Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας οι μαθητές δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούν κανένα βοηθητικό μέσο (έντυπο ή ηλεκτρονικό). Κατά την εκφώνηση επιτρέπεται η χρήση των σημειώσεων της προετοιμασίας. Σημαντικό είναι **να αποφεύγεται η συνεχής ανάγνωση της ομιλίας**.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην αξιοποίηση **στοιχείων προφορικότητας** (εφόσον πρόκειται για δημόσια ομιλία): μικρές προτάσεις, ρητορικές ερωτήσεις, επαναλήψεις λέξεων, προτροπές, συνθηματικός λόγος κ.λπ.

Στοιχεία κρίσης:

- 1. Περιεχόμενο (1-20 βαθμοί):** Σαφώς δικαιολογημένη επιλογή θέσης, ανάδειξη των σημαντικότερων πτυχών, ανάπτυξη πρωτότυπων ιδεών και προτάσεων. Σαφή, λογικά και τεκμηριωμένα επιχειρήματα.
- 2. Δομή (1-10 βαθμοί):** Κατάλληλη αρχή και τέλος, συνοχή και αλληλουχία στο κύριο μέρος. Στο τέλος υπενθύμιση των σημαντικότερων σημείων.
- 3. Παρουσία ομιλητή – ύφος – εκφορά (1-20 βαθμοί):** κατάλληλο και πλούσιο λεξιλόγιο, ζωντανός και παραστατικός λόγος με έντονα στοιχεία προφορικότητας, ρητορικά σχήματα, επιτονισμός, κίνηση στον χώρο (αν υπάρχει η δυνατότητα), κίνηση χεριών σε συνέπεια με τα λόγια, επαφή με το κοινό (και επιτυχής διάδραση, αν έχει ενταχθεί στο λόγο), αυτοπεποίθηση.

1. ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

1.1 Η μορφή των Αγώνων

Σε έναν Αγώνα Διττών Λόγων δύο τριμελείς ομάδες αντιπαρατίθενται επάνω σε ένα θέμα που έχει ανακοινωθεί **15 λεπτά νωρίτερα**. Παρίσταται Κριτική Επιτροπή, η οποία αποφασίζει τη νικήτρια ομάδα και χρονομέτρης που καταγράφει και σημαίνει ηχητικά το πέρασμα του χρόνου. Επιτρέπεται η παρουσία ακροατηρίου.

Οι ομάδες απαρτίζονται από **μαθητές της ίδιας βαθμίδας** (Γυμνάσιο, Λύκειο).

Οι γύροι των Αγώνων διακρίνονται σε **προκριματικούς και τελικούς**. Στους προκριματικούς γύρους συμμετέχουν όλες οι ομάδες. Ο πρώτος γύρος προκύπτει από κλήρωση, ενώ οι υπόλοιποι προκριματικοί γύροι προκύπτουν από ισοδύναμη κατανομή με βάση την έως τότε βαθμολογία των ομάδων. Οι καλύτερες ομάδες Λυκείου και Γυμνασίου προκρίνονται στους ημιτελικούς γύρους και οι νικητές των ημιτελικών στους τελικούς.

1.2 Οι ομάδες – οι ομιλητές και οι ομιλίες

Η ομάδα η οποία λαμβάνει πρώτη τον λόγο καλείται **Λόγος** και η δεύτερη ομάδα **Αντίλογος**. Τα μέλη των ομάδων ονομάζονται ανάλογα με την ομάδα και τη σειρά τους: πρώτος ομιλητής του Λόγου, δεύτερος ομιλητής του Αντιλόγου κ.ο.κ.

Οι ομιλητές ανεβαίνουν στο βήμα με την εξής **σειρά**:

1^{ος}: πρώτος ομιλητής του Λόγου, θέμα - θέση

2^{ος}: πρώτος ομιλητής του Αντιλόγου

3^{ος}: δεύτερος ομιλητής του Λόγου

4^{ος}: δεύτερος ομιλητής του Αντιλόγου

5^{ος}: τρίτος ομιλητής του Λόγου, περίληψη

6^{ος}: τρίτος ομιλητής του Αντιλόγου, περίληψη

Οι ομιλητές εκφωνούν λόγο **μέγιστης διάρκειας 6'** (έξι λεπτών) **για το Λύκειο και 5'** (πέντε λεπτών) **για το Γυμνάσιο**. Μπορούν να πραγματοποιήσουν σύντομες **ερωτήσεις μόνο κατά τις πρώτες δύο ομιλίες** της αντίπαλης ομάδας που καλούνται **αγορεύσεις**. Με το πέρας των αγορεύσεων **δίνεται χρόνος 5' (πέντε λεπτών)** για την προετοιμασία των **περιλήψεων**. Οι περιλήψεις **διαρκούν 4' (τέσσερα λεπτά)** και κατά τη διάρκειά τους **δεν επιτρέπεται η υποβολή ερωτήσεων**.

1.3 Κριτική Επιτροπή

Η οργανωτική επιτροπή επιδιώκει να υπάρχει σε κάθε αίθουσα τουλάχιστον **τριμελής κριτική επιτροπή** για κάθε προκριματικό γύρο και τουλάχιστον **πενταμελής** στον ημιτελικό και τελικό γύρο. Στην επιτροπή προΐσταται ο **Πρόεδρος** της Συνεδρίασης, ο οποίος διευθύνει τον αγώνα, δίνει τον λόγο σε κάθε ομιλητή με τη σειρά που περιγράφουν οι κανόνες (βλ. 1.2), επαναφέρει σε τάξη αγενείς ομιλητές ή ομιλητές που δεν ακολουθούν τους κανόνες, ελέγχει τον χρονομέτρη, επικυρώνει την τελική βαθμολογία και φροντίζει και για την απρόσκοπτη παρακολούθηση του αγώνα από το ακροατήριο.

Τα μέλη της Κριτικής Επιτροπής **συνεδριάζουν μετά το τέλος του αγώνα** (βλ. παρακάτω, 3). **Δεν επιτρέπεται να κοινοποιούν το αποτέλεσμα του αγώνα** ή την άποψή τους για τους ομιλητές κατά τη διάρκεια ή μετά το τέλος του αγώνα (*εκτός και αν η οργανωτική επιτροπή έχει ανακοινώσει ανοικτή κρίση, δηλ. συζήτηση των ομάδων με τους κριτές μετά των αγώνων*).

1.4 Χρονομέτρηση των ομιλιών

Υπεύθυνος για τη χρονομέτρηση είναι ο **Πρόεδρος** της Κριτικής Επιτροπής, ο οποίος αναθέτει στον **χρονομέτρη** την τήρηση και την καταγραφή των χρόνων. Ο χρονομέτρης δείχνει με τα δάχτυλα ή φωτοτυπημένους αριθμούς το πέρασμα του χρόνου. Με **μονό χτύπημα** του χεριού στο τραπέζι δηλώνει

την έναρξη και τη λήξη του χρόνου υποβολής ερωτήσεων και με **διπλό χτύπημα** το τέλος χρόνου ομιλίας. Καταγράφει στο **φύλλο χρονομέτρη** τους συνολικούς χρόνους κάθε ομιλίας, καθώς και τις χρονικές στιγμές που έγιναν αιτήσεις παρέμβασης για κάθε ομιλητή, σημειώνοντας ποιες έγιναν αποδεκτές και ποιες όχι.

1.5 Το θέμα τού αγώνα

Το θέμα πρέπει να διατυπώνεται με σαφήνεια και να υπηρετεί το πνεύμα του αθλήματος. Τα θέματα που δίνονται στους αγώνες είναι συνήθως «κλειστού τύπου», δηλαδή θέτουν συγκεκριμένα ζητήματα, για τα οποία μπορεί να υπάρχει αντίλογος.

Τα θέματα επιλέγονται από την οργανωτική επιτροπή των αγώνων και ανακοινώνονται στις ώρες που αναφέρει το πρόγραμμα των αγώνων. Αντλούνται από την τράπεζα θεμάτων που συνοδεύει τους παρόντες κανόνες, τη θεματολογία των σχολικών εγχειριδίων Νεοελληνικής Γλώσσας και την επικαιρότητα.

1.6 Προετοιμασία των ομάδων

Οι αγώνες Διττών Λόγων ξεκινούν στις αίθουσες που έχουν ανακοινωθεί 15' από τη στιγμή που γίνεται γνωστό το θέμα του γύρου. Οι ομάδες πρέπει να βρίσκονται στην αίθουσα όπου θα διαγωνιστούν τουλάχιστον 5' πριν από την έναρξη τού αγώνα, ειδάλλως **μηδενίζονται**.

Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας οι μαθητές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν έντυπα (βιβλία, φωτοτυπίες κ.λπ.) **και ηλεκτρονικά μέσα** (ηλεκτρονικό υπολογιστή, κινητό τηλέφωνο κ.λπ.). Εάν γίνει αντιληπτή τέτοια χρήση, η ομάδα **μηδενίζεται**. Στη διάρκεια του αγώνα **επιτρέπεται η χρήση των χειρόγραφων σημειώσεων της προετοιμασίας σε λευκά φύλλα που θα δοθούν από την οργανωτική επιτροπή**.

Οι ομάδες αναλαμβάνουν να αναγράψουν στον πίνακα της αίθουσας το θέμα του γύρου, το όνομα της ομάδας τους και τα ονόματα των μελών τους με τη σειρά που θα μιλήσουν.

2. ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ

2.1 Ορισμός τού θέματος

Ο ορισμός τού θέματος είναι **καθήκον του πρώτου ομιλητή του Λόγου** και διατυπώνεται στην αρχή της ομιλίας του. Καθορίζει και τη **φιλοσοφία** της ομάδας του Λόγου που διατυπώνει με σαφήνεια και τη θέση της για το ζήτημα. Ενάντια σε αυτή τη φιλοσοφία θα κινηθεί η ομάδα του Αντίλογου, που αναμένεται να εκφράσει μια διαφορετική προσέγγιση.

Η ομάδα του Λόγου κάνει κατανοητή την αντιπαράθεση για το ζητούμενο, θέτοντας **εύλογους περιορισμούς** και εξηγώντας οποιοσδήποτε λέξεις από το θέμα απαιτούν **διευκρίνιση**. Δεν αναμένεται να δίνονται απλώς ορισμοί που συναντώνται σε λεξικά.

Ο ορισμός πρέπει να **προσδιορίσει** με σαφήνεια και ακρίβεια το ζητούμενο της συζήτησης, το οποίο ζητούμενο πρέπει να **συσχετιστεί** πειστικά με το θέμα. Πρέπει να σχετίζεται **λογικά και άμεσα** με το θέμα, **να μην είναι αυταπόδεικτος** και να μην αφορά σε ιδιαίτερα **εξεζητημένο και μη γνωστό** ζήτημα.

Ο πρώτος ομιλητής του Αντίλογου **μπορεί να αμφισβητήσει την εγκυρότητα** του ορισμού (να τον προσβάλλει), εφόσον δεν τηρεί κάποια από τις παραπάνω προϋποθέσεις, και σε αυτή την περίπτωση οφείλει **εξ αρχής** να δηλώσει **ρητά** ότι προσβάλλει την εγκυρότητά του και να δώσει νέο ορισμό. Στην ακραία αυτή περίπτωση (που είναι καλό, για χάρη του αγώνα, να αποφεύγεται) ο αγώνας γίνεται περί ορισμού, δηλαδή για το ποιος ορισμός είναι ο καταλληλότερος.

2.2 Περιεχόμενο της ομιλίας

Το περιεχόμενο της ομιλίας πρέπει να είναι **σχετικό με το θέμα, λογικό** και να χαρακτηρίζεται από **συνέπεια**. Αποτελείται από τα επιχειρήματα, τα παραδείγματα και όποιο άλλο υλικό τεκμηρίωσης αξιοποιεί ο ομιλητής, για να υποστηρίξει τη θέση του προσπαθώντας να πείσει την κριτική επιτροπή και το κοινό. **Οι ομιλητές πρέπει να δείχνουν ότι λαμβάνουν υπόψη τους τις θέσεις της αντίπαλης ομάδας και να τις αντικρούουν μία προς μία**.

Ο ομιλητής πρέπει **να ιεραρχήσει κατάλληλα** το υλικό του και να το αναπτύξει δίνοντας προτεραιότητα στις σημαντικότερες πλευρές του ζητήματος.

Το περιεχόμενο της ομιλίας πρέπει να περιέχει **έγκυρα επιχειρήματα**. Τα επιχειρήματα αποτελούνται από ισχυρισμούς και προκείμενες οι οποίες παρέχουν στήριξη στους ισχυρισμούς. Ένα καλό επιχείρημα περιέχει εύλογες ή αληθείς προκείμενες, οι οποίες οδηγούν αβίαστα σε ορθά και εύληπτα συμπεράσματα.

Το περιεχόμενο πρέπει να είναι **συνεπές**, δηλαδή να βρίσκεται σε συμφωνία με τη θέση της ομάδας και τις ομιλίες όλων των μελών της. Τα συμπεράσματα όλων των επιχειρημάτων που χρησιμοποιούνται πρέπει να ενισχύουν τη θέση της ομάδας.

Οι τέσσερις πρώτες ομιλίες πρέπει να έχουν **νέο περιεχόμενο** που να προωθεί τη θέση της ομάδας ή και να ανασκευάζει τις θέσεις της αντίπαλης ομάδας. **Στις περιλήψεις δεν πρέπει να παρουσιάζονται επιχειρήματα που να δίνουν νέες διαστάσεις στα ζητήματα που έχουν συζητηθεί**. Μπορεί, όμως, να υπάρχει νέο υλικό που να διευκρινίζει θέσεις οι οποίες έχουν ήδη συζητηθεί ή που να ανασκευάζει αντίπαλα επιχειρήματα.

2.3 Δομή της ομιλίας

Η δομή περιλαμβάνει τη δομή των αγορεύσεων και περιλήψεων και τη συνολική δομή της επιχειρηματολογίας της ομάδας.

Το υλικό που αποτελεί το περιεχόμενο των ομιλιών πρέπει να είναι **δομημένο** με τρόπο, ώστε: α) η ομιλία να έχει **εισαγωγή, ανάπτυξη επιχειρημάτων και συμπέρασμα**, και β) να γίνεται **καλή χρήση τού χρόνου**, ώστε ο ομιλητής να κινείται μέσα στο χρονικό περιθώριο και να κατανέμει τον χρόνο ανάλογα με τη σημασία τού περιεχομένου.

2.3 Εκφορά της ομιλίας

Η εκφορά αποτελείται από όλα εκείνα τα στοιχεία που επηρεάζουν το κοινό, ώστε να είναι **περισσότερο (ή λιγότερο) δεκτικό** προς την επιχειρηματολογία τού ομιλητή. Μια επιτυχημένη εκφορά χρησιμοποιεί κατάλληλα το ύφος, τη διακύμανση της φωνής, τις κινήσεις τού σώματος, την οπτική επαφή με το ακροατήριο και χαρακτηρίζεται από ευφράδεια και άνεση στον χειρισμό των ερωτήσεων.

2.4 Ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της ομιλίας

Οι ερωτήσεις υποβάλλονται απευθείας στον ομιλητή από τα μέλη της αντίπαλης ομάδας, **εφόσον εκείνος το επιτρέψει**. Μπορούν να υποβληθούν **μόνο μετά το 1^ο και πριν το 4^ο (Γυμνάσιο) ή 5^ο (Λύκειο) λεπτό της ομιλίας**. Ο χρονομέτρης με μονό χτύπημα στο τραπέζι δηλώνει την έναρξη και τη λήξη του χρόνου υποβολής ερωτήσεων.

Για να υποβάλει ερώτηση, ο ομιλητής, όρθιος, σηκώνει το χέρι του και με τη φράση «Αίτημα ερώτησης» δηλώνει ότι επιθυμεί να υποβάλει μία ερώτηση ή να ζητήσει μια διευκρίνιση. Δεν επιτρέπεται να διατυπώσει απλώς την άποψή του.

Ο ομιλητής που έχει τον λόγο αποφασίζει τότε εάν θα επιτρέψει την υποβολή ερώτησης ή όχι απαντώντας ευγενικά. Έχει το δικαίωμα να διακόψει με ευγένεια τον αντίπαλο ο οποίος κάνει κατάχρηση τού επιτρεπόμενου χρόνου της ερώτησης. **Δεν επιτρέπεται διάλογος μεταξύ των ομιλητών των δύο ομάδων**.

Η ερώτηση πρέπει να είναι **διατυπωμένη με σαφήνεια, να μη διαρκεί πάνω από 15'' και να είναι σχετική με τα όσα λέγονται τη στιγμή που διατυπώνεται**.

Κάθε ομιλητής αναμένεται να αποδεχτεί **τουλάχιστον δύο ερωτήσεις** κατά τη διάρκεια της αγόρευσής του και να επιχειρήσει και ο ίδιος να απευθύνει όσες ερωτήσεις θέλει στους αντιπάλους. Οι συνεχείς ερωτήσεις που δεν επιτρέπουν στον ομιλητή να μιλήσει και να ολοκληρώσει τη σκέψη του δεν κρίνονται θετικά.

Καλό είναι να εξασκηθούν οι ομιλητές στις παρεμβάσεις, για να μην χάνουν τον ειρμό τους.

3. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ

3.1 Μετά το τέλος τού αγώνα οι κριτές πρέπει να αξιολογήσουν τις ομάδες και τους ομιλητές και να αναδείξουν την πιο ικανή ομάδα. Η παιδαγωγική αντιμετώπιση των ομιλητών-μαθητών αποτελεί κύριο καθήκον των κριτών. Η υπερβολικά αυστηρή ή η μη τεκμηριωμένη χαμηλή βαθμολόγηση προκαλεί απογοήτευση στους συμμετέχοντες και δεν συνάδει με τον στόχο των αγώνων.

Κατά τη διάρκεια του αγώνα κρατούν **προσωπικές σημειώσεις** και, αφού ολοκληρώσουν τη διαδικασία κρίσης, συμπληρώνουν το φύλλο κριτή, που πρέπει να παραδώσουν στη Γραμματεία των αγώνων πριν από την έναρξη του επόμενου γύρου.

3.2 Η αξιολόγηση πρέπει να αναφερθεί στα στοιχεία της ομιλίας, δηλαδή στον ορισμό, στο περιεχόμενο, στη δομή, στην εκφορά και στις ερωτήσεις, με βασικό κριτήριο κατά πόσο τα στοιχεία αυτά συνέβαλαν ή έβλαψαν την πειστικότητα της θέσης της ομάδας. **Αγενής συμπεριφορά και μη τήρηση του χρονικού πλαισίου πρέπει να αξιολογείται αυστηρά.**

3.3 Το περιεχόμενο πρέπει να κρίνεται από την **οπτική γωνία ενός μέσου ατόμου**, δηλαδή οι κριτές πρέπει να αναλύουν και να αξιολογούν τα επιχειρήματα, τα παραδείγματα κ.ά. ως προς τη γενικότερη πειστικότητά τους, χωρίς να απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις.

3.4 Η δομή πρέπει να κρίνεται σε σχέση με την **ικανότητα των ομιλητών να ομαδοποιούν και να κατανέμουν το περιεχόμενο της ομιλίας τους με σαφή τρόπο και σωστή ιεράρχηση**. Επίσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η (δίκαιη) κατανομή του περιεχομένου μεταξύ των τριών ομιλητών.

3.5 Η εκφορά πρέπει να αξιολογείται ως προς το αν **συνέβαλε** στην πειστικότητα του λόγου ή αν **ζημίωσε** την ισχύ του.

3.6 Οι ερωτήσεις συνυπολογίζονται στο περιεχόμενο των ομιλιών αυτού που τις έθεσε και αξιολογούνται ως προς τον αντίκτυπο που είχαν στην εξέλιξη του αγώνα.

3.7 Κάθε ομιλητής βαθμολογείται με **50-100** βαθμούς (0-50+50). Η ομάδα βαθμολογείται με το **σύνολο των βαθμών των ομιλητών της από τους τρεις κριτές**. Κατά τον πρώτο προκριματικό γύρο Διττών Λόγων αποφεύγεται η βαθμολογία των κριτών να κυμαίνεται κάτω του 60 και άνω του 85. Έτσι, προστατεύονται οι διαγωνιζόμενοι από τυχόν ακραίες (και απογοητευτικές) βαθμολογήσεις.

3.8 Δεν είναι δυνατόν να νικήσει ομάδα της οποίας το σύνολο των βαθμών είναι μικρότερο ή ίσο με τους βαθμούς της αντίπαλης ομάδας.

3.9 Ο Πρόεδρος της κριτικής επιτροπής καλείται να συντονίσει τη διαδικασία αξιολόγησης μέσα σε **κλίμα συνεργασίας**, όπου όλοι οι κριτές έχουν δικαίωμα να εκφράσουν την άποψή τους πριν από την τελική απόφαση. Διατυπώνουν πρώτα τις απόψεις τους για το επίπεδο του αγώνα και έπειτα για το ποια ομάδα ήταν πιο ικανή και πειστική. Εάν υπάρχει ομοφωνία, το ύψος των ατομικών βαθμών καθορίζεται από κοινού, με συντονισμό του Προέδρου. Εάν υπάρχει διαφωνία, που δεν μπορεί να επιλυθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, η απόφαση για το ποια ομάδα νίκησε βγαίνει πλειοψηφικά. Στην περίπτωση αυτή, ο ατομικός βαθμός κάθε ομιλητή προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών όλων των κριτών. Ο κριτής που διαφωνεί έχει δικαίωμα να σημειώσει τη διαφωνία του στο Φύλλο Αξιολόγησης αλλά πρέπει να αλλάξει τις ατομικές βαθμολογίες, ώστε η ομάδα που ήρθε δεύτερη να μην έχει περισσότερους βαθμούς συνολικά. Όταν οι κριτές είναι λιγότεροι των τριών προστίθενται ξανά οι βαθμοί του Προέδρου.

3.10 Ο Πρόεδρος της Κριτικής Επιτροπής, αμέσως μετά το τέλος του αγώνα, **προσκαλεί τους ομιλητές**, τους ευχαριστεί, και τους προτείνει να συγχαρούν ο ένας τον άλλον. Επίσης, συμπληρώνει το **ταχυέγγραφο**, όπου πρέπει να φαίνεται ευκρινώς το σύνολο των ομαδικών βαθμών και το ποια ομάδα κέρδισε, και το παραδίδει στη Γραμματεία των αγώνων.

3.11 Οι κριτές σημειώνουν ευκρινώς στα Φύλλα Αξιολόγησης **σχόλια** (κυρίως θετικά αλλά και συμβουλές προς μελλοντική βελτίωση), τα οποία τεκμηριώνουν με συγκεκριμένα παραδείγματα. Τα Φύλλα Αξιολόγησης τα παραδίδουν στη Γραμματεία πριν από την έναρξη του επόμενου γύρου.

3.12 Στην αξιολόγηση οι κριτές αποδίδουν την εξής βαρύτητα στα στοιχεία της ομιλίας:

Στοιχεία της Ομιλίας	Βαρύτητα
Περιεχόμενο	50%
Δομή	20%
Εκφορά	30%

3.13 Ερμηνεία Ατομικής Βαθμολογίας από έναν κριτή:

Βαθμοί Ομιλίας	Ερμηνεία
90-100	Η αγόρευση / περίληψη ήταν <i>Άριστη</i> χωρίς εμφανείς αδυναμίες. Υπάρχουν μόνο θετικά στοιχεία να σχολιαστούν. Το επίπεδο που θα αναμενόταν από έναν ομιλητή που διαγωνίζεται στον τελικό.
80-89	Η αγόρευση / περίληψη ήταν <i>Πολύ καλή</i> . Κάποιες μικρές αδυναμίες δεν είναι αρκετές για να μειώσουν τα πολλά θετικά στοιχεία. Το επίπεδο τού ομιλητή που θα αναμενόταν να διαγωνίζεται στους ημιτελικούς.
70-79	Η αγόρευση / περίληψη ήταν <i>Καλή</i> . Υπάρχουν κάποιες αδυναμίες αλλά περισσότερα θετικά στοιχεία. Το μέσο επίπεδο ομιλητών των προκριματικών γύρων.
60-69	Η αγόρευση / περίληψη ήταν <i>Μέτρια</i> . Υπάρχουν κάποια θετικά στοιχεία αλλά και σημαντικές αδυναμίες που απαιτούν περαιτέρω εξάσκηση για να καλυφθούν.
50-59	Η αγόρευση / περίληψη ήταν <i>Αδύναμη</i> . Υπάρχουν πολλές και σημαντικές αδυναμίες και ίσως κάποια θετικά στοιχεία. Απαιτείται περαιτέρω εξάσκηση.

Γενικές συμβουλές προς τους κριτές:

1. Κρατάμε **αναλυτικές σημειώσεις**. Θα μας είναι χρήσιμες για τη συζήτηση με τους υπόλοιπους κριτές και την καταγραφή σχολίων για τους μαθητές.
2. Η **αμεροληψία** και η **αποστασιοποίηση** είναι αναγκαία για την σωστή και δίκαιη διεκπεραίωση της βαθμολόγησης.
3. Εστιάζουμε **σε ό,τι ακούμε**, δηλ. πώς παρουσιάζεται και πώς αναλύεται, και **όχι σε ό,τι θα περιμέναμε** να ακούσουμε βάσει των δικών μας κριτηρίων και προσδοκιών.
4. **Βαθμολογούμε κάθε ομιλητή αμέσως μετά την παρουσίασή του**, και αποφεύγουμε να τους βαθμολογήσουμε όλους μαζί στο τέλος, γιατί πιθανώς να έχουμε στο μεταξύ ξεχάσει βασικά σημεία της παρουσίασής του.

Επιμέλεια κανόνων: Ελληνική Ένωση για την Προώθηση της Ρητορικής στην Εκπαίδευση (www.rhetoricedu.com). Η χρήση και παραλλαγή των παρόντων κανόνων και του συνοδευτικού υλικού σε διοργανώσεις ρητορικών αγώνων πρέπει να γίνεται αποκλειστικά με τη σύμφωνη γνώμη της Ένωσης.

© 2016-2017

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ